

◆ Çelik: **Koyunda** ve **keçide** süt verimini ıslahla en az ikiye katlamak mümkün”

Küçükbaşta ıslah ile çözüm arayışı

SEDA GÖK

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik**, tarım ve hayvancılıkta verimliliğin katma değer açısından en önemli unsurlardan biri olduğunu, gelişmiş ülkelerin verimliliği artırarak daha az sayıda hayvanla daha fazla süt ve et elde ettiğinin görüldüğünü belirterek, “FAO ve TÜİK verilerini esas alırsak, yıllık olarak, **koyun keçide** artıracak her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et, her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt elde etmek mümkün” dedi.

Çelik, yaptığı açıklamada, 2004-2019 arasındaki 15 yıllık dönemde yıllar itibarıyla, sağlan hayvan başına yıllık süt veriminin **koyunda** 76,6 kilogram ile 78 kilogram arasında, kesilen hayvan başına et veriminin ise **koyunda** 17,2 kilogram ile 21,7 kilogram arasında, **keçide** 17 kilogram ile 19,8 kilogram arasında değiştiğini bildirdi.

Et ve süt üretim artışları, hayvan varlığındaki yükselmeden kaynaklanmaktadır

Küçükbaş hayvancılıkta et ve sütteki üretim artışlarının esas itibarıyla hayvan varlığındaki yükselmeden kaynaklandığına dikkati çeken Çelik, şunları kaydetti:

“**Küçükbaş hayvan** sayısı 2020 Haziran ayı verileriyle 2019 sonuna göre 6,5 milyon başlık artışla 48,5 milyondan 55 milyonun üzerine çıktı. Bu

✓ **Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB)** Genel Başkanı **Nihat Çelik**, tarım ve hayvancılıkta verimliliğin katma değer açısından en önemli unsurlardan biri olduğunu, gelişmiş ülkelerin verimliliği artırarak daha az sayıda hayvanla daha fazla süt ve et elde ettiğinin görüldüğünü belirterek, “FAO ve TÜİK verilerini esas alırsak, yıllık olarak, **koyun keçide** artıracak her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et, her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt elde etmek mümkün” dedi.

dönemde **koyun** sayısı yüzde 14,6 artışla 37,3 milyondan 42,7 milyona, **keçi** sayısı yüzde 10,2 artışla 11,2 milyondan 12,35 milyona yükseldi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın nüfus başına bir **küçükbaş hayvana** ulaşma konusunda talimatı var. Cumhurbaşkanı'nın ve Tarım ve Orman Bakanımız Dr. Bekir Pakdemirli'nin destek ve gayretleriyle, Tarım ve Orman Bakanlığımızın **küçükbaş hayvancılığa** yönelik desteklemeleriyle adım adım hedefimize yaklaşıyoruz.”

Çağımız ekonomisinin temelinde verimlilik yatmaktadır

Küçükbaş hayvancılıkta sadece sayı artırmayla sınırlı kalınmaması gerektiğini vurgulayan Çelik, çağımız ekonomisinin temelinde verimlilik yatmaktadır. En az girdiyle

en fazla, sürdürülebilir, yüksek kalite ve standartta üretimin ekonominin temel amacı olduğunu hatırlatan Çelik, şunları kaydetti:

“2019 yılı itibarıyla **koyunda** 21,6, **keçide** 19,8 kilogramlık et, **koyunda** yıllık 76,7, **keçide** 105,5 kilogramlık süt verimliliğini ıslah çalışmalarıyla çok daha yüksek rakamlara çıkarabiliriz. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2019 yılında 19,8 milyon **koyun**, 5,5 milyon **keçi** sağlanmaktadır. Her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt elde etmek mümkündür. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 2018 verileri esas alındığında **koyun keçide** artıracak her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et elde etmek imkanlar dahilindedir.

Tabii sağlan hayvan sayısı

arttıkça elde edilecek süt miktarı, kesilen hayvan sayısı arttıkça elde edilecek et miktarı artacaktır.”

Islah çalışmalarını verimlilik kolaylıkla artırılabilir

Verimliliğin yapılacak ıslah çalışmalarını kolaylıkla artırabileceğini, Anadolu'nun et ve sütte verimli **koyun** ve **keçi** ırkları bulunduğunu, bunların yaygınlaştırılması gerektiğini bildiren Çelik, şöyle devam etti:

“Ülkemizde bazı **koyun** ırklarında yıllık süt verimi 200 kilograama kadar çıkmaktadır. Kültür ırkı **keçilerde** bu rakam 400 kilogramı aşmaktadır. Karakas ağırlık bazı **koyun** ırklarında 29-30 kilograama yaklaşmaktadır.

Buna göre, **koyunda** ve **keçide** süt verimini ıslahla en az ikiye katlamak mümkündür. Et verimini ise yüzde 50

oranında artırma imkanı vardır.

Islah çalışmaları daha fazla desteklenmeli, **küçükbaş hayvan** varlığımızın tamamı ıslah edilmeli, et ve süt verimliliği artırılmalıdır.

Memnuniyetle söyleyeyim ki artık **küçükbaş hayvancılıkta** soy kütüğü yürütme çalışmaları başlamıştır. Çalışmalar hızla devam etmektedir. Önümüzdeki birkaç yılda ıslah çalışmalarının temelini oluşturan soy kütüğü kayıtları ile verimliliğin artırılması yolunda çok daha önemli mesafeler kaydedilecektir.”

Verimlilik artışında bakım ve beslenmenin de büyük önemi bulunduğu bildiren Çelik, “ıslah çalışmalarının başarıyla uygulanabilmesinin bir yolu da çevre şartlarının iyileştirilmesidir. Bu çerçevede bakım ve besleme konuları da son derece önemlidir. Yetiştiricimiz yem maliyetleri nedeniyle hayvanlarını yeterince iyi besleyememektedir. Hayvancılığın en ucuz yem kaynağı mera ve çayırlardır. Ülkemiz şartlarında meralar olmadan **küçükbaş hayvancılık** yapmak mümkün değildir. Halen 14,6 milyon hektar olan mera ve çayır alanı yetersizdir. Son 70 yılda mera ve çayır alanının yüzde 60'dan fazlası orman ve tarım alanlarına dahil edilmiştir. Bitkisel üretim yapma imkanı olmayan ve alanı 15,8 milyon hektarın üzerindeki diğer tarım arazileri de mera kapsamına alınmalıdır. Çayır ve meralar verimsizdir. Bu alanlar ıslah edilerek verimleri artırılmalıdır” dedi.

Islah çalışmaları daha fazla desteklenmeli

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, ıslah çalışmalarının daha fazla desteklenmesiyle küçükbaş hayvancılıkta et ve süt verimliliği sağlanabileceğini söyledi.

Çelik, tarım ve hayvancılıkta verimliliğin katma değer açısından en önemli unsurlardan biri olduğunu belirtti. Gelişmiş ülkelerin verimliliği artırarak daha az sayıda hayvanla daha

fazla süt ve et elde ettiğini kaydeden Çelik, "Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerini esas alırsak, yıllık olarak koyun keçide artırlacak her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et, her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt elde etmek mümkün" dedi. Çelik, küçükbaş hayvancılıkta sadece sayı artırmayla sınırlı kalınmaması gerektiğinin altını çizdi.

'Gerekeni yaparız' ne demektir? Türkşeker'de neler oluyor?

"KURAKLIK, su kıtlığı başlıyor, toprak çatlıyor... Kentli, köylü, çiftçi sanayici, herkes endişeli" derken, belki de asıl endişe duyulmamız gereken, pandemide önemli kat kat artan çiftçilerin, tarımsal kuruluşlarda çalışan işçilerin ve fabrikaların geleceğidir.

Önceki gün Milli Gazete, şeker üretiminde dünya devletlerinin arasında bulunan Türkşeker'in, yapılan özelleştirmelerin ardından dünya şeker süper ligine veda ettiğini manşetine taşıdı. Habere göre Türkşeker, 2018 yılına kadar dünya şeker süper liginde yer alırken, bugün ligden düşmüş durumda.

Bize göre ligden düşmenin asıl sebebi, kamuya ait 15 şeker fabrikasını elinde bulunduran Türkşeker AŞ'nin özelleştirme sonrası izlediği politika... Geçtiğimiz hafta, kamuya ait 15 şeker fabrikasında çalışan tüm muvakkat ve daimi işçiler videokon-

"İDAM cezasını geri getirmek, çağdaş Türkiye'ye hiçbir yarar sağlamaz. Bu, Türk hukukunda bugüne kadarki gelişmelere ters düşüğü gibi, Türkiye'yi başta üyesi olduğu Avrupa Konseyi ülkeleri olmak üzere idam cezasını kaldırmış olan devletler arasında yalnızlaştırır, üye olmak istediği AB ülkeleri yönünden Türkiye'ye karşı yeni bir ret bahanesi yaratır."
Prof. Dr. Hikmet Sami TÜRK

Sağlık-İş: COVID-19 'meslek hastalığı' olmalı

GENEL Sağlık-İş Başkanı Zekiye Bacaksız, Cumhurbaşkanlığı'na ilettiği bir yazı ile sağlık çalışanlarının COVID-19'a maruz kalmaları halinde bunun bir **'sağlık meslek hastalığı'** olduğunu tespiti için Sosyal Sigortalar Yüksek Sağlık Kurulu'nun bir an önce toplanması ve gerekli kararı alması konusunda SGK'ya talimat verilmesini istedi.

Bacaksız yazısında özetle şöyle dedi: **"Bu konuda SGK'nın herhangi bir adım atması, olayı sürüncemede bırakması sağlık emekçilerinin sabırlarını zorlamaktadır. Hayatları pahasına her gün binlerce vakaya tedavi sunan emekçiler, sadaka gibi kendilerine para verilmesini değil, sosyal güvenlik hakkı kapsamında kendilerinin ve yakınlarının korunmasını beklemektedirler."**

Virüsün büyüğü tatilde

ANKARA'dan bir dostumuz diyor ki: "Koronavirüsle mücadelenin FETÖ virüsüyle mücadeleye dönüştürülmesi için: 1- Ankara'ya evine dönen son taticinin dönüş tarihinden itibaren en az 10 gün keşintisiz sokağa çıkma yasağı ilan edilmesi. 2- Bu süre içinde özel hastanelerin teknik ve personel kapasitesini devreye sokucu yasal ve finansal ek tedbirlerin hükümetçe alınması gerekmez mi?"

Büyükersen'in 'balmumu heykeller müzesi' Çorlu'da açıldı

PROF. Dr. Yılmaz Büyükerşen Balmumu Heykeller Müzesi' dün Çorlu'da törenle açıldı. Eskişehir ve İstanbul Levent Özdilek AVM'deki müzelerden sonra üçüncüsü olan müzede, 100'den fazla eser yer alıyor. **Atatürk** başta olmak üzere siyasetçiler, sanatçılar ve gazetecilerin bulunduğu muryaların yer aldığı müze bahçesinde düzenlenen törene Çorlu Kaymakamı **Cafer Sarılı**, Tekirdağ BB Başkanı **Kadir Albayrak**, CHP milletvekilleri **Candan Yüceer** ve **İlhami Özcan**

YETER SÖZ MİLLETİN

Yalçın BAYER

Faks:
(0212) 677 03 20
(0212) 677 03 27

ybayer@hurriyet.com.tr
Twitter: @Yalcinbayer

Mera ve çayırlarımızda hayvan besleyemiyoruz

GELİŞMİŞ ülkelerin, küçükbaşta verimliliği artırarak daha az sayıda hayvanla daha fazla süt ve et ekle ediliyor. Peki bizde ne oluyor?

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİVEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik** diyor ki:

"FAO ve TÜİK verilerini esas alırsak, yıllık olarak **koyun** ve **keçide** arttırılacak her bir kilogram et verimliliğiyle 20 bin tondan fazla et, her 5 kilogram süt verimliliğiyle 126 bin tondan fazla süt eklemek mümkün.

2019 yılı itibarıyla **koyunda** 21.6, **keçide** 19.8 kilogramlık et, **koyunda** yıllık 76.7, **keçide** 105.5 kilogramlık süt verimliliğini islah çalışmalarıyla çok daha yüksek rakamlara çıkarabiliriz. **Koyunda** ve **keçide** süt verimini islahla en az ikiye katlamak mümkündür. Et verimini ise yüzde 50 oranında arttırma imkanı vardır."

Nihat Çelik, hayvanlarımızın bakım ve beslenmesinde çevre şartlarının iyileştirilmesi gerektiğini belirterek şöyle konuşuyor: "Hayvancılığın en ucuz yem kaynağı mera ve çayırlardır. Ancak ülkemiz şartlarında meralar olmadan **küçükbaş hayvancılık** yapmak mümkün değildir. Halen 14.6 milyon hektar olan mera ve çayırların alanı yetersizdir. Son 70 yılda mera ve çayır alanının yüzde 60'dan fazlası orman ve tarım alanlarına dahil edilmiştir. Bitkisel üretim yapma imkanı olmayan ve alanı 15.8 milyon hektarın üzerindeki diğer tarım arazileri de mera kapsamına alınmalıdır. Çayır ve meralar verimsizdir; islah edilmelidir."

BİLİYOR MUSUNUZ?

■ **ESKİ DYP**'li bakan **Rifat Serdaroğlu**, 26 Ağustos'tan beri **'Coban Ateşi Hareketi'** adını verdiği ve liderliğini yaptığı **'Doğru Parti'**'nin çalışmalarını sürdürürken, 111 kişilik kurucular kuruluunda Prof. Dr. **Haydar Çakmak**, gazeteci-yazar **Meriç Köyatası** ve 2019 Çeşme adayı **Esen Fatma Kabadayı**'nin bulunduğunu; **Serdaroğlu**'nun **"Cumhuriyet tarihinin en büyük muhalefet hareketini başlatacağız"** açıklamasını yaptığini...

■ **DİL** Demegü **Ömer Asım Aksoy Ödülü**'nin (roman), aday olan 21 roman arasından dan oybirliğiyle **Gönül Catalcalı**'nın **'Hamdisena Sokağı Kadınları'** adlı yapıtına verildiğini...

Aygün, Çorlu Belediye Başkanı **Ahmet Sarıku** ile yerel siyasetçiler, bürokratlar ve Çorlular katıldılar. EBB Başkanı Prof. Dr. **Yılmaz Büyükerşen**, pandemi nedeniyle açılışa bulunamadığını söyledi. Belediye başkanı **Ahmet Sarıku**, "Çorlumuz Trakya'nın en değerli ve en büyük kentidir. Kültür ve sanat alanında yatırıma devam edeceğiz" diye konuştu. Avcılar ve Kırklareli'den sonra **Atatürk**'ün Selanik'teki evinin bir kopyası da Çorlu'da yakında açılacak.

Sayı 55 milyonu aştı

■ **TÜDKİYEB** Genel Başkanı **Nihat Çelik**, **küçükbaş hayvan** sayısının 55 milyonu aştığına işaret ederek, "Nüfus başına bir **küçükbaş hayvan** sayısı hedefine adım adım yaklaşıyoruz" dedi.

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik**, son yıllarda **küçükbaş hayvancılığa** verilen desteklerin olumlu sonuçlarının alındığını belirterek, "**Küçükbaş hayvan** sayısı 55 milyonu aştı. Nüfus başına bir **küçükbaş hayvan** sayısı hedefine adım adım yaklaşıyoruz" ifadelerini kullandı. Çelik, yaptığı yazılı açıklamada Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Haziran ayına ilişkin hayvansal üretim istatistiklerini değerlendirdi. Haziran sonu itibarıyla büyükbaş ve **küçükbaş hayvan** sayılarını aktaran Çelik, 2009-2020 döneminde **koyun** sayısının 21,7 milyondan 42,7 milyona, **keçi** sayısının 5,1 milyondan 12,35 milyona ulaştığını açıkladı. Çelik, **koyunların** 39 milyon 56 bin başının yerli, 3 milyon 656 bin başının merinos, **keçilerin** 12

milyon 88 bin başının kıl **keçisi**, 262 bin başının tiftik **keçisinden** oluştuğunu, özellikle yün sanayisine ham madde sağlayan merinos **koyunu** sayısındaki 580 bin başlık artışın önemli olduğunu vurguladı. **Küçükbaş hayvan** varlığının Tarım ve Orman Bakanlığı'nın verdiği desteklerle olağanüstü bir hızla arttığını belirten Çelik, şu açıklamayı yaptı:

"2020'nin ilk yarısında sığır sayısı yüzde 4,2, manda sayısı yüzde 2,5 artarken, artışta **keçi** sayısında yüzde 10,2, **koyun** sayısında yüzde 14,6 gibi çift haneli rakamlara ulaşıldı. Nüfus başına bir küçükbaş hedefine ulaşmak için Tarım ve Orman Bakanlığımız **küçükbaş hayvancılığa** daha önce olmayan destekler getirdi ve küçükbaş sayısı 55 milyonu aştı."

Ercişli çoban başarısıyla örnek oldu

TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TUDKI-YEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik**, Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonucu İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesini kazanan Ercişli çoban Muhammet Taş'ı altınla ödüllendirdi. **TUDKIYEB**'den yapılan açıklamaya göre, Çelik, Muhammet Taş'ı Birliğin Erciş Şubesinde kabul etti. Çelik, Ercişli biri olarak, çobanlık yaparken tıp

fakültesini kazanacak kadar başarılı bir öğrenci olan Muhammet Taş ile gurur duyduğunu bildirdi. Muhammet Taş'ın mesleğini icra ederken dağda, taşta, bayırda, gece gündüz son derece meşakkatli bir şekilde çalıştığını, imkanlarının kısıtlılığına rağmen bu ülkenin en parlak öğrencileri arasına girmesiyle kendilerini gururlandırdığını vurgulayan Çelik, "Senin bu toprakların bir evladı, halkın için-

den gelen bir kişi olarak okulundan mezun olduktan sonra da ülkeneye, milletine, Van'a ve Erciş'e faydalı bir hekim olacağına yürekten inanıyorum. Başarılarının devamını diliyorum" ifadesini kullandı. Ülke çapında çobanlık yapan bütün gençlerin Muhammet Taş'ı örnek almaları temennisinde bulunan Çelik, eğitim hayatına katkıda bulunmak amacıyla başarılı öğrenciye tam altın hediye etti.

TIP FAKÜLTESİNİ KAZANAN ERCİŞLİ ÇOBANA ÖDÜL

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetistiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonucu İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni kazanan Ercişli çoban Muhammet Tas'ı altınla ödüllendirdi.

TÜDKİYEB'DEN yapılan açıklamaya göre, Çelik, Muhammet Tas'ı birliğin Erciş subesinde kabul etti. Çelik, Ercişli biri olarak, çobanlık yaparken tıp fakültesini kazanacak kadar başarılı bir öğrenci olan Muhammet Tas ile gurur duyduğunu bildirdi. Muhammet Tas'ın mesleğini icra ederken dağda, tasta, bayırda, gece gündüz son derece mesakkatlı bir şekilde çalıştığını, imkanlarının kısıtlılığına rağmen bu ülkenin en parlak öğrencileri arasına girmesiyle kendilerini gururlandırdığını vurgulayan Çelik, "Senin bu toprakların bir evladı, halkın içinden gelen bir kişi olarak okulundan mezun olduktan sonra da ülkeneye, milletine, Van'a ve Erciş'e faydalı bir hekim olacağına yürekten inanıyorum. Başarılarının devamını diliyorum" ifadesini kullandı. Çelik, sektörü ve bu ülkenin gençliğini desteklemek, başarılı öğrencinin yanında olmak ve sahiplenmek için Ankara'dan Erciş'e geldiğini, Tas'ın anne ve babasına da ülkeye böyle hayırlı bir evlat yetistirdikleri için tesekkür ettiğini belirtti. Ülke çapında çobanlık yapan bütün gençlerin Muhammet Tas'ı örnek almaları temennisinde bulunan Çelik, eğitim hayatına katkıda bulunmak amacıyla başarılı öğrenciye tam altın hediye etti.

Çoban Muhammet'e anlamalı ödül

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TUDKİYEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik**, üniversite sınavında Malatya İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni kazanarak Van'ın Erciş İlçesi'nin gururu olan Ercişli çoban Muhammet Taş'ı altınla ödüllendirdi. Çobanlığın en önemli mesleklerden biri olduğuna dikkati çeken Çelik, başta Peygamber Efendimiz olmak üzere hemen her peygamberin hayatlarının bir devresinde çobanlık yaptığını; Musa, Yakup ve İshak peygamberlerin asıl mesleklerinin de çobanlık olduğunu belirtti. Çelik, Buhârî'nin, Peygamber Efendimizin de "Allah hiçbir peygamber göndermedi ki çobanlık yapmamış olsun" şeklinde buyurduğunu, dinleyenlerin, "Sen de mi Ey Allah'ın Resûlü" diye sormaları üzerine, "Evet, ben de bir miktar kırat mukabili Mekke ehline **koyun** göttüm" dediğini naklettiğine vurgu yaptı. Çelik, "Ülke çapında çobanlık yapan bütün gençlerimizin de Muhammet Taş'ı örnek almalarını temenni ediyorum" dedi. Çelik, Muhammet Taş'ı eğitim hayatına bir katkıda bulunmak amacıyla altınla ödüllendirdi. **EKONOMİ SERVİSİ**